

A 19



# Božidar Flegerič.

Življenjepis in pesmi.

Ob odkritju pesnikovega nagrobnika in spominske plošče  
sestavil

Anton Kosi.

Ozna s poštnino vred 50 vinarjev







*B. 83.*





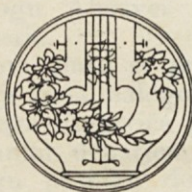


Bozidar Tegerić



# Božidar Flegerič

ljudski pesnik in pisatelj slovenski



## Spomenica

ob odkritju Flegeričevega nagrobnika pri  
Sv. Bolfenku na Kogu in spominske  
plošče na njegovem domu v Uodrancih  
dne 17. avgusta 1913.

Po naročilu odbora za Flegeričev spomenik sestavil

Anton Kosi,

nadučitelj v Središču.

Izdal in založil pisatelj.

1913.

Natisnila tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

40024 a

# Božidar Flegerič

Ijudski pesnik in pisatelj slovenski



Ptič ima trpljenje v ječi,  
glas njegov omamlja sluh;  
moj život trpi v nesreči,  
dviga se nad zvezde duh.

Bož. Flegerič.



TZC 3633 / 1951



## Predgovor.

Dne 9. junija 1907 je umrl v Vodrancih župnije Sv. Bolfenka na Kogu Ahasver Slov. goric, ljudski pesnik Božidar Flegerič.

Takoj po njegovi smrti se je osnoval v Središču poseben odbor, ki si je zadal nalogo, nabirati pri znancih in prijateljih pokojnega Flegeriča prostovoljne doneske ter postaviti z nabranim denarjem potem na pokopališču pri Sv. Bolfenku pesniku dostojen nagrobnik in vzdati spominsko ploščo na njegovem domu v Vodrancih.

Pozivu, ki ga je izdal odbor za Flegeričev spomenik, se je odzvalo takoj precejšnje število pesnikovih znancev, prijateljev, pa tudi drugih rodoljubov slovenskih, in že lani (1912) bi bilo mogoče odboru, če upoštevamo gmotno vprašanje, izvesti svojo nalogo, ter odkriti slovesno Flegeričev nagrobnik in spominsko ploščo, toda prišle so druge zapreke in tako se je stvar zavlekla do letos. V eni svojih zadnjih sej je odbor kot dan slovesnega odkritja obeh Flegeričevih spomenikov (na pokopališču in domu) določil 17. avgust, odborovega tajnika, torej pisca teh vrstic, pa je poveril, da ob tej priliki napiše spomenico, t. j. knjižico o pesniku Božidarju Flegeriču, ki bodi namenjena širšemu občinstvu, pa tudi mladini slovenski.

Kdor je poznal Božidarja Flegeriča in njegovo življenje in kdor pomisli, da je pesnik še le pred 6 leti umrl, ta me bode razumel, ako mu povem, da sem se z nekakim strahom lotil dane mi naloge.

Pisati o Flegeriču kot človeku, razgrniti o njegovem življenju in delovanju pred očmi širšega občinstva in pa mladine pravo sliko, to ni tako lahko, kakor bi se komu na prvi hip zdelo. Vse drugače je to pri pesniku, ki je živel količkaj redno življenje, ki je zavzemal v človeški družbi njegovim zmožnostim primerno družabno stališče in ki je ostavil kolikor toliko urejeno

literarno zapuščino. Niti prvega, niti drugega ne moremo reči o Božidarju Flegeriču.

Vkljub temu sem se lotil dane mi naloge. Napisal sem življenjepis pesnikov, — saj sem občeval z njim skoraj vsak dan skozi dolgo dobo 25. let — zbral iz raznih časopisov, zlasti prejšnjih let, in pa iz rokopisnih fragmentov to, kar bi utegnilo po mojem mnenju odgovarjati namenu te spomenice. Moj namen je bil dober; a odgovarja li namenu tudi uspeh, o tem naj sodi javnost.

V Središču, meseca julija 1913.

**Ant. Kosi.**



## Uvod.

Ali si moremo misliti kaj lepšega, ali si moremo misliti kaj blažjega in slajšega kakor je glas lepe pesmi? Lepa pesem je velik dar božji, zakaj ona je izraz notranjosti človeške, izraz veselja, žalosti, navdušenosti.

Lepa pesem nam dviga našo dušo v prelestno kraljestvo umetnosti, ona stori, da za kratek čas pozabimo na skrbi in bridkosti vsakdanjega življenja, lepa pesem nam s svojimi sladkimi zvoki izpreminja življenje v raj, zakaj:

Koder razlega se petje,  
sreča obseva ves kraj  
radosti klije tam cvetje  
zemlja prestvari se v raj.

Gorje svetu, kadar se ne bo več prepevalo, gorje človeku, ki mu petje ne gane srca, ne ogreje in ne oblaži duše! Vsaka pesem obstoji iz dveh delov; prvi so besede, drugi pa napev ali melodija. Besede nam ustvarja pesnik, kateremu so rojenice že ob njegovem rojstvu poklonile izvanredne darove ali talente.

\* \* \*

Po okrajni cesti, ki vodi iz Središča v severni smeri v Ljutomer, koraka mož v gosposki, nekoliko ponošeni obleki. Zamišljeno stopa ter zre pred se, ljudem pa, ki ga srečujejo in pozdravljajo, odzdravlja le na kratko. Da mož nekaj premišljuje, da nekaj študira, razvidno je iz tega, ker si zdaj pa zdaj vzame iz žepa beležnico, pa si zapiše par besedic vanjo.

Domačini moža vsi dobro poznajo, saj hodi že leta in leta skoraj vsak dan po isti poti, izvzemši čas, ko je na večjem ali daljšem potovanju po Slov. gor. — toda tujcu, ki ga slučajno zanese pot semkaj, se čudno zdi, da zamišljeno korakajočega moža, ki po svoji zu-

nanjščini ni videti kaj imeniten, vse spoštljivo pozdravlja. Naš potujoči tujec si ne more kaj, da ne bi poprašal naproti mu prihajajočega domačina, kdo je oni zamišljeni človek, ki stopa pred njim ter vzbuja pozornost vseh, ki ga srečujejo ali dohajajo.

»To je Božidar Flegerič, mož, ki zлага pesmi, in ki je tudi sicer zelo učen«, tak odgovor dobi naš tujec. Ker pa še s tem ni povsem zadovoljen, razlaga domačin tujcu dalje: Doma je Flegerič v Vodrancih župnije Sv. Bolfenka na Kogu. Le pogledjte si ono le cerkvico, ki izmed vinskih goric tako ljubko zre doli na naju. V občini Vodranci je torej naš pesnik doma, toda pravzaprav skoraj nikoli ni doma, zakaj vedno roma okrog kakor večni popotnik: na vse zgodaj prikoraka v Središče, ondi se malo pomudi, izposodi si pri znancu ali prijatelju, ki jih ima največ med duhovščino in učiteljstvom, kako knjigo, z njo odide še predpoldne nazaj po ljutomerski cesti, često mimo svojega doma narnavnost k Sv. Bolfenku, tam ostane pri prijatelju na obedu in še zvečer istega dne ga dobiš pri Sv. Miklavžu . . .

Takšen je naš Flegerič, ali pravzaprav, takšen e bil v letih 1872—1907., nikjer miru, nikjer pokoja.





## A. Življenjepis.

### Flegeričeva mladost — njegovi starši.

Božidar Flegerič (v krstni knjigi stoji Mathias Phlegeritsch) se je porodil dne 30. januarja 1841. leta v občini Vodranci<sup>1</sup>, ki spada v župnijo Sv. Bolfenka pri Središču. Oče njegov, Štefan, je bil kmet in tudi mati Jera Lukmanova, poročena s Štefanom Flegeričem dne 1. marcija 1840, je bila kmečka hči.

Božidarjev dedek Leopold je prišel v drugi polovici 18. stoletja iz Slavonije v Medjimurje, kjer je pri gospodski v Šantavcih (Štrigova) služil za pastirja. Pašoč krave v velikem gozdu, je vrezoval črke v bukve. Takrat še oskrbniki gospodskih imanj niso znali vsi čitati in pisati. Ko je oskrbnik izvedel, da njegov pastir vrezuje črke v bukovo skorjo, ga je vprašal če-li zna čitati in pisati, toda on (pastir) je to odločno tajil, dasi je oboje znal prav dobro. Slučajno so ga zasačili nekega dne, ko je nekaj čital. Od one dobe so se njegove razmere zboljšale. V službi si je toliko prihranil, da se je mogel oženiti, toda dolgo ni ostal v Medjimurju, nego je okoli l. 1805. kupil na Štajerskem posestvo. Bil je človek prebrisane glave in je kmalu postal župan nemškega reda ter ostal v tej službi do svoje smrti l. 1835. Sin njegov, oziroma oče našega Božidarja, rojen 20. decemb. 1818., umrl 11. sept. 1896, je dovršil z dobrim uspehom nižjo gimnazijo, a ko je vstopil v peti razred, mu je umrl oče, a on se ni hotel dalje učiti. Petnajst let je bil v Vodranci župan. Bil je blaga duša.

<sup>1</sup> Hišo (števil. 14) v kateri se je porodil Bož. Flegerič, je oče pozneje prodal, pa si kupil kmetijo v Vodranci ob okrajni cesti. Hiša (števil. 3), ki se v njo vzida spominska plošča, torej ni rojstna hiša Flegeričeva, pač pa samo njegov dom. Rojstna hiša pesnikova stoji v Vodranci (danes ima števil. 15) pri poti, ki vodi od Godeninskega »pila« proti Vincu Lukmanu. Danes je gospodar te hiše Franc Zdravec, poročen z Nežo Borko; zato pravijo tej hiši »pri Borkeci«.

Pisec teh vrstic je pokojnika dobro poznal. Bil je izvrsten gospodar in dasi že nad 70 let star, opravljal je svoje vsakdanje kmetske posle z največjo natančnostjo. Njegova posebnost je bila ta, da hodeč za svojimi posli v hiši in okrog nje ni imel skoraj nikoli glave pokrite; hodil je najraje gologlav.

V ljudsko šolo je hodil Božidar doma pri Sv. Bolfenku na Kogu. Prvi učitelj mu je bil Martin Repič, ki je dne 24. julija 1901 kot upokojeni nadučitelj pri Sv. Miklavžu umrl, pozneje pa Jurij Mikel, oče sedaj v pokoj u na svojem posestvu pri Sv. Miklavžu živečega realčnega ravnatelja Karola Mikelna. Veroučitelj mu je bil župnik Vatroslav Pirker.

Ko je prišel Božidar v šolo, je znal že čitati, ker se je tega naučil doma pri svojem očet u.<sup>1</sup> V šoli je izborn o napredoval, zato je bila njegova in tudi učiteljev želja, da bi se Božidar dalje učil, da bi se šolal. Toda oče se je spočetka temu protivil, ker je bil Božidar edinček, katerega bi rad imel za naslednika na svoji kmetiji. Ali dogodilo se je, kakor je to navada, da se je dobro očetovo srce omehčalo, in da so dali Flegeričevi svojega Božidarja v Varaždin v šolo. Nekaj časa je študiral v Varaždinu, potem pa v Mariboru, kjer je dovršil gimnazijo. Po končanih srednješolskih naukih je odšel v Gradec na vseučilišče; učil se je modroslovja, poslušal slavistiko in staroklasično jezikoslovje. Po končanih študijah je bil leta 1871 imenovan profesorjem v Oseku.

Toda usoda mu ni bila mila; rojen pesnik, ni imel sreče, udal se je pijači in vsled te prirojene slabosti ni mogel vršiti svojih stanovskih dolžnosti tako, kakor mu je to veleval stan, zato je bil iz službe odpuščen.

Kakor se zateče otrok, če ga zadene kaka nesreča, v naročje mile matere, tako je prišel tudi naš Flegerič, ko je izgubil eksistenco (kruh), domov v Vodrance k

---

<sup>1</sup> Take priprave na šolo dandanes učitelji ne odobravajo, ker jim je ljubše, da na novo v šolo stopivši otrok ne zna čitati, ne pisati, pač pa, da je drugače pripravljen, da zna prav rabiti svoje čute, da vsako stvar prav pogleda, da se zna — seveda po otroške — izraziti o vsem, kar je videl in slišal. A. K.





Flageričeva rojstna hiša.

(Fotogr. L. Muzek.)





svojim domačim. Zdaj se je začelo tragično mračiti njegovo življenje. Usoda mu je bila žalostna. Da bi ne ostal brez dela, sprejel ga je pokojni rodoljub dr. Al. Gregorič v Ptuj v svojo pisarno. Toda i tukaj ni vzdržal — čez par tednov je bil že zopet doma. Od one dobe ni bilo za Flegeriča več pomoči.

### Flegerič pesnik.

Pesmi zlagati ali pesniti je začel naš Božidar že prav rano, zakaj že kot pastir je zložil nekaj nagajivih pesmi. V Mariboru je kot dijak na gimnaziji dobil dvakrat Schillerjevo ustanovo. Javno se je oglasil Flegerič kot osmošolec v »Glasniku« in potem v »Jadranski zarji« in leta 1871 je objavil v »Pomladanskem cvetju« svojo zbirko pesmic »Jek iz goric«. Te pesmi so zbudile občno pozornost čitajočega občinstva in sam Davorin Trstenjak jih je pohvalil ter priznal, da tiči v našem Božidarju lep pesniški talent. Kakih 30 let pozneje pa je pisal Flegeriču prijatelj njegov prof. dr. Fr. Ilešič med drugim sledeče: »Ti si velik talent, ki pa se ni mogel razviti niti na pesniškem, niti na znanstvenem polju, ker so Te razmere vrgle v zelo majhen svet, kjer mora zamreti največji duh«.

Da je imel Flegerič lep pesniški talent, o tem so vsi ocenjevalci Flegeričevega književnega delovanja edini, a edini so tudi v tem, da Flegeričevi pesniški izdelki ne zadostujejo strogim pravilom pesniške umetnosti in da Flegerič v svojih poezijah ne izraža nikjer visokih idej.

Glavni vzrok, da se naš rojak v pesništvu ni mogel popeti na višjo stopnjo, je žalostno dejstvo, da so ga »razmere vrgle v zelo majhen svet, kjer mora zamreti največji duh«. V prejšnjih desetletjih se je po slovenskih časnikih in leposlovnih listih čitalo čestokrat ime Božidar Flegerič in listi »Glasnik«, »Zora«, »Kres« so radi priobčevali duševne proizvode našega Božidarja, toda to je bilo v dobi, ko še slovensko čitajoče občinstvo glede čtiva (berila) ni bilo tako razvajeno, kakor pozneje, ko je stopil v javnost največji naš estetik Jos. Stritar

s svojim »Zvonom«. Slovensko slovstvo, zlasti pa pesništvo se je od leta 1880 sem začelo krepko razvijati, dočim je ostal Flegerič vedno na istem stališču, ker ga je nemila usoda posadila v majhen svet, kjer ni živel, pač pa životaril.

Toda vkljub temu, da nedostaje Flegeričevim poetičkim proizvodom pesniške dovršenosti tako glede oblike, kakor tudi glede vsebine, so in ostanejo Flegeričeve pesmice vendarle čestit spomenik, ki se ga lahko veseli vsak rodoljub slovenski, zlasti pa ljubitelj narodnih in v narodnem duhu zloženih pesmi. Tudi v majhnem svetu, na spodnjem kotičku Štajerskega med deročo Dravo in bistro Muro, zlasti pa v slovečih ormoško-ljutomerskih goricaх je našel naš pesnik dokaj snovi za svoje slovstveno delovanje. Opazoval je prirodo, opeval poleg nedosegljivega ženskega ideala krasoto poljan in vinskih goric, gledal kmeta in viničarja, ki tukaj živi in tolče grudo; z njim je čutil, z njim se veselil in žaloval, z njim upal in se bal.

Glej, soparjevica vroča  
bila še je tisti dan,  
vsula se debela toča  
kmetov up je bil končan.

Kmetu privošči toli potrebni nedeljski počitek, saj je ves teden marljivo delal:

Nedelja je, danes pokoja je čas,  
počijte si delavne roke!  
Pšeničnjaka, ženka, in suhih klobas,  
pa s torbo na rami do vinske gore.

Odprla si bova napolnjeno klet,  
veselemu srcu priljubljeni kraj,  
za delo, za trud se okrepila spet,  
veselega srca domov šla nazaj.

Kakor opevata Simon in Ivan Jenko Sorško polje, tako opeva Flegerič Mursko polje in kakor je bil slavni



Gregorčič s svojim srcem vedno doma v svojih Kobariških planinah, tako je naš Božidar visel z vsako nitjo svojega življenja na klasičnih panonskih tleh, na prekrasnih vinorodnih Slovenskih gorica, ki so dale Slovencem Miklošiča, Vraza, Čafa, Raiča, Trstenjaka, Murka.

Krasne vinske glej gorice,  
ondi moj je dragi dom,  
v brambi svete je pravice  
v last ne dam svražnikom.

Mnogo pesmi je narekovala pesniku njegova goreča ljubezen do domovine:

Meni vseh besed najslajša si beseda — domovina  
sladka radost mojega si ti pogleda — domovina.  
Strahovito strašna jeza v prsih mi bobni neznana,  
ko premišljam, kak te tuja moč obseda — domovina.  
Pa mi vendar v srce klije korenika sladke nade,  
kajti vidim, da tvoj narod se zaveda — domovina!

Zopet v drugi pesmi toži pesnik, kako rad bi pomagal svoji mili očetnjava do boljše bodočnosti, toda siromak čuti, da so njegove moči za to preslabe, zato poje:

Pomagal rad bi Slavi,  
koristil očetnjava,  
a temu v srcu nade ni,  
ker že mi pešajo moči.

Kako gorko solnce rodoljubja in domovinske ljubezni je ogrevalo srce našega pesnika, kažejo tudi elegije, ki jih je Flegerič leta 1890. pod naslovom »Iz Krčevinskih potočnic« priobčeval v »Slov. Svetu«. Radi ene teh elegij je bil »Slovanski Svet« nekoč celo zaplenjen, kar je Flegeriča neizmerno veselilo. Z ostrimi besedami je takrat pesnik slikal, kako kruto ravna oholi Madjar s slovanskim ljudstvom, živečim na Ogrskem. — Kot rojen pesnik je hotel Flegerič peti, in če ni našel dovolj druge snovi, opeval je osebne prijatelje svoje in slavne može — prve navadno ob njih godovanju, druge pa ob njih smrti.

Da je Flegerič za razne godovnice dobival od prijateljev in znancev svojih primerne nagrade za znamke, razume se samo ob sebi. Včasih ga je kdo preslabo nagradil in takrat je naš pesnik hitro zložil kako nagajivko, poslal jo dotičniku, ki mu je potem hočeš, nočeš moral dati za njegov trud večje plačilo.

### Flegerič kot človek.

Flegerič je bil mož srednje postave, prej velik nego majhen. Bil je vedno bolj šibkega telesa, a še dovolj krepkega zdravja, če se pomisli, da naš pesnik pravzaprav ni nikoli živel rednega življenja. Glavo so mu pokrivali mehki, kostanjevi lasje, ki pa so mu na temenu rano izpadli in tudi nekoliko osiveli; nosil jih je navadno bolj dolge, a le malokdaj v redu. Imel je visoko, belo čelo. Flegeričev pogled je bil navadno truden, kalen, brez svetlobe. Govoril ni veliko, zlasti ne, če je bil trezen ali pa če ga je v znani svoji slabosti potegnil preveč. Kadar pa ni imel »preveč« a tudi ne »premalo« in je bila tudi družba zanj, je bil dobre volje, vesel in je tudi rad katero zapel. V mladih letih je imel lep, visok tenor. Obleka njegova je bila navadno zanemarjena, kakor v obče pri ljudeh, ki se čutijo nesrečne, zapostavljene, ki mislijo, da jih sovraži in preganja ves svet.

Kaki občutki so našega pesnika često obhajali, kažejo nastopne vrstice:

Svet nikdar ni mene ljubil,  
tudi jaz sveta nikdar,  
mnogo sem zato izgubil,  
trpel škodo, imel kvar.

Pesniku ni vseeno, da se je sprl s svetom, zato pravi:

Ko kozarec poln izpraznim,  
ki je zgolj trpljenje v njem,  
morda s svetom se prijaznim,  
pa gotovo še ne vem.



Nesrečni naš Božidar ima najboljšo voljo, najtrdnejše sklepe, držati se, poboljšati se, toda zaman:

Vsaka nada, gola tenja<sup>1</sup>  
vsak moj up je — prazen nič,  
njega vsak načrt spreminja,  
meni zle<sup>2</sup> nesreče bič.

Dasi nosi naš pesnik težko življenja pezo, dasi je često že tako zbeگان, »da sam ne ve ne kod, ne kam«, vendar pridejo nanj trenutki, ko se ojunaci, ko dvigne ponosno glavo, češ:

Kaj so mi nadlog udarci?  
In zakaj bi se jih bal?  
Kakor pivec pri kozarci,  
vedno bom vesel ostal.

Bodisi, da sodimo Flegeriča kot človeka, to je z ozirom na njegov značaj tako ali tako, dejstvo je, da je bil i on Adamov sin, kakor vsak izmed nas in kot pesnik, torej kot izreden človek, tudi izrednim posebnostim in slabostim še celo bolj podvržen nego mi navadni ljudje. . . .

V obče je imel Flegerič čudovito dober spomin. Znal je sedem jezikov. Že kot dijak se je učil angleščine, francoščine in italjanščine. Slovstveno zgodovino posameznih velikih narodov je imel popolnoma v spominu; citirati pa ti je znal tudi iz grških in rimskih klasikov, kar si želel. Kratke sestavke — tudi pesmi je prevajal Flegerič iz angleščine (Zora) in francoščine (Pop.). Iz italjanščine je prevel imenitno delo »Buon senso e buon cuore« (Dober razum in dobro srce).

Pozabiti ne smem neke lastnosti Božidarjeve, lastnosti namreč, ki jo osobito dandanes tako zelo pogrešamo pri mladih ljudeh. To je Flegeričeva goreča ljubezen do starišev, zlasti pa do očeta. Lahko si mislimo, kako močno je krvavelo srce našemu Božidarju,

<sup>1</sup> Tenja = senca.

<sup>2</sup> zle = hude.

ko je po tolikih študijah, po tolikih gmotnih žrtvah, ki jih je doprinesel zanj njegov dobri oče, moral priznati svojim rednikom, ko je prišel iz Oseka, da je brez službe, brez ekstistence, da ni ne gospod, ne kmet. Samo enkrat je baje prijel oče svojega sina ostro zaradi njegove lahkomišelnosti, samo enkrat in tedaj sta se razjokala oba, oče in sin. Od one dobe našega študiranege brez službe okrog blodečega Božidarja ni nikdo doma več vprašal, kaj misli zastran svoje bodočnosti.

Da je Flegerič visel z vso srčno ljubeznijo na svojem očetu, uveril sem se često, ko sem mu kot gostu nazadnje ponudil še kaj posebnega n. pr. kako izredno lepo jabolko, hruško ali kaj sličnega. Fin sad, zlasti jabolka je baje imel Flegeričev oče posebno rad, zato pa je sin tudi često prosil, sme li vzeti ta ali oni sad seboj za svojega očeta. Uveril sem se, da Božidar ni jemal takih reči za sebe, marveč v resnici za očeta.

### Flegeričevi zadnji trenutki — njegova smrt.

Flegerič je bil zelo žilave narave in neizmerno čilega duha, sicer bi ne učakal — če pomislimo v kakšnih razmerah je pesnik živel — lepe starosti 66 let in duševna moč njegova bi bila gotovo zelo rano opešala. Naš Božidar ni bil skoro nikoli bolan in duševna gibčnost ga do zadnjega ni zapustila.

Kako nemirno je Flegerič živel, tako mirno in udano je umrl. Samo tri tedne je bolehal; v boleznih ga je malokdo obiskal, zakaj nikdo ni slutil, da so našemu pesniku dnevi šteti, da ga zapuščajo življenske sile. K bolniku je prišel nekega dne kot skrben dušni pastir prijatelj Flegeričev g. župnik J. Zadravec; samo par kratkih besed je bilo treba in bolni pesnik je takoj bil voljan, spraviti se z Onim, o katerem pravi, da ga je tolikrat žalil. In tako upamo, da je našel usmiljenje pri dobrem Bogu, saj ga v neki pesmici tako lepo prosí odpuščanja:

Vsemogočni, milostivi Bog,  
užalil sem te že zadosti,  
ne bodi mi sodnik prestrog,  
oprosti grešniku, oprosti!



Jaz dobro vem in dobro znam:  
Nesrečni človek vdan je zmoti,  
da sam ne ve, ne kod ne kam,  
skušnjava se ga često loti.

\* \* \*

Flegeričev pogreb je bil časten. Udeležilo se ga je mnogo občinstva iz domače župnije in učitelji z vso šolsko mladino. V posebno lepem številu so izkazali zadnjo čast pokojniku Središčani. Med njimi je bila deputacija občinskega odbora z g. županom, nadalje deputacija veteranskega in gasilnega društva. Tudi iz sosednjih župnij je spremljalo pokojnega pesnika mnogo žalujočih k zadnjemu počitku.

Ob odprtem grobu se je domači g. župnik poslovil od rajnega in nadučitelj g. Fr. Cajnko je kot osebni prijatelj pokojnega v svojem grobnem govoru posebno poudarjal Flegeričevo pesniško delovanje in njegovo neizmerno ljubezen do domovine. V mnogih svojih pesmicah je Flegerič izrazil željo, da naj njegovo truplo,

ko bo svetu rekel srečno,  
ter zapustil ga za večno  
pokopljejo v goricah, ker tam  
zelo utrujeno telo  
se hoče odpočiti.

Želja pesnikova se je vsaj deloma izpolnila, zakaj truplo počiva na pokopališču, ki je obdano krog in krog z lepimi zelenimi vinogradi.

O smrti Božidar Flegeričevi so poročali več ali manj obširno skoraj vsi slovenski časniki in listi. Najbolj značilno posmrtnico je prinesel »Ljub. Zvon«. Potekla je izpod peresa prof. dr. Ilešiča in slove: Božidar Flegerič † Širši današnji slovenski svet je le malo poznal pesnika Božidara, ki je umrl dne 9. junija v svoji rojstni vasi, v Vodrancih na Štajerskem, a tem bolj so ga poznala njegova domača brda, vinorodne Slovenske gorice; zakaj večno je romal po njih kakor

deseti brat, potnik usode, ki mu ni privoščila stalnosti »zadovoljnega Kranjca«. Danes si srečal popotnega človega, strmečega pred se, v obnošeni gosposki suknji na prašni beli cesti, drugega dne zarana ti pride nasproti iz skednja kmetske hiše, kje je prenočil na senu, a še istega dne je gost župnika, znanca iz dijaških let, ki pomilujoč gleda na izgubljenega pesnika; Flegerič pa mu citira verze slovenske in hrvatske in latinske in italijanske; zakaj ob kaplji vina se mu je zbudila otrpla duševna sila, oko mu je zažarelo in stare podobe se obnavljajo. Od takih prilik je živel gmotno in duševno; čim je zaznal, da se mudi človek literarnega zanimanja, brž se je pojavil v njem »popotni človek«, ki ne gleda na solnčno žego niti na težavo pota — težki so bili zadnja leta Flegeriču koraki — in v znaku literature je bil skoro »bratu brat«.

Dve generacije je živel Božidar; s 66. letom je legel v grob. Bil je siromak, ki ga je rana nesreča treščila na tla; hiral je, dokler mu ni »reje zmanjkalo in je ugasnil«. In reje mora zmanjkati v tesnih kmetjskih razmerah, v osamelosti selski; sigurno je mora zmanjkati duhu, ki ga je razvoj ločil od kmetjskega življenja, pa mu ga ni nadomestil z ničimer; Božidar naj bi bil kmet, pa ni bil kmet, želel je biti gospod, pa ni bil gospod. Študiral je gimnazijo v Varaždinu in Mariboru, dovršil univerzo v Gradcu, bil profesor v Oseku — končno pa popotnik Slovenskih goric brez cilja.«

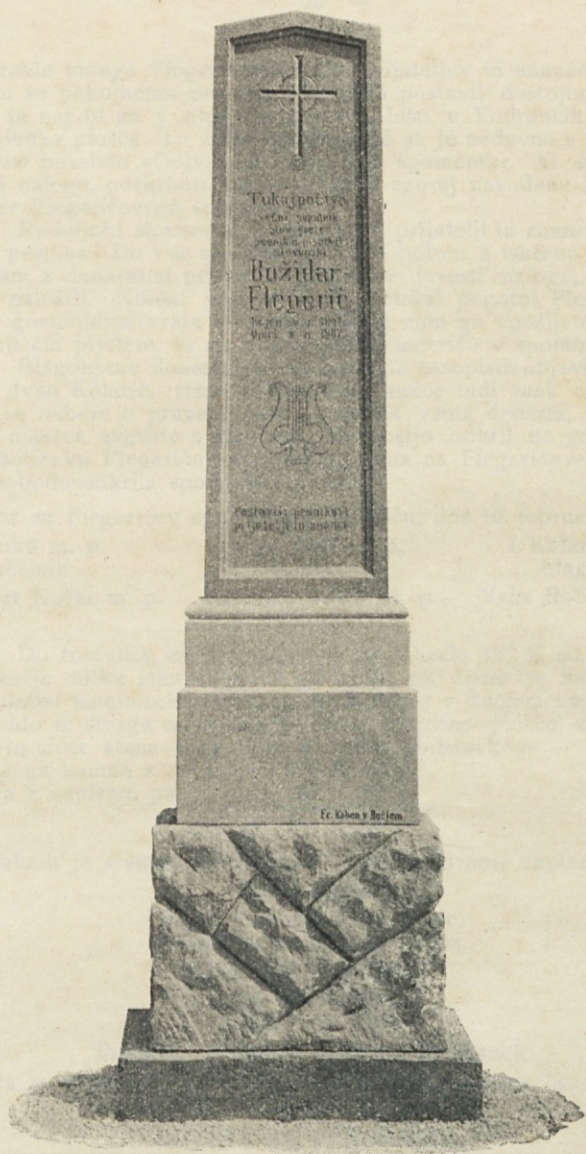
\* \* \*

Prijatelji in znanci Flegeričevi so poskrbeli, kakor sem omenil to že v predgovoru, po posebnem odboru, ki se je osnoval v Središču, za dostojen nagrobni spomenik in spominsko ploščo na njegovem domu. Oklic, ki ga je izdal ter priobčil ta odbor po vseh domačih časnikih, slove:

Prošnja do † Božidarja Flegeriča prijateljev in zancev.

»Večni popotnik Slov. goric«, pesnik in pisatelj slovenski Božidar Flegerič, je minulo leto za vselej zatisnil svoje trudne oči. Pesnikovo truplo počiva v domači župniji Sv. Bolfenka blizu Središča in ker gomila njegova nima primerne spomenika, zato





Elegeričev nagrobni spomenik.

(Fotogr. L. Muzek.)





je izreklo mnogo Flegeričevih ožjih prijateljev in znancev željo, naj bi se pokojnemu pesniku na gomili postavil dostojen nagrobnik in naj bi se v njegovo domačo hišo v Vodrancih vzdala spominska plošča. To željo upoštevajoč se je nedavno v Središču osnoval poseben »Odbor za Flegeričev spomenik«, ki si je postavil nalogo, poskrbeti, da se uresniči zgoraj navedena želja častilcev Flegeričevega spomina.

Rodoljubi slovenski, zlasti pa Vi, prijatelji in znanci pokojnega pesnika! Do Vas se obračamo tem potom z iskreno prošnjo, da nam z denarnimi prispevki pomagate izvesti nalogo, ki smo si jo naložili. Nikdar več ne bode potrkal popotni Flegerič na Vaša gostoljubna vrata — prispevek, ki nam ga vpošljete, je poslednji čin pijetete, ki ga doprinesete Flegeriču v spomin.

Blagohotne doneske, ki se bodo po časopisih objavili, sprejema Ivan Kolarič, tržan v Središču, kakor tudi vsak odbornik. Ako se nabere o pravem času primerna vsota denarja, se bode letos meseca avgusta s primerno slavnostjo odkril na gomili pri Sv. Bolfenku Flegeričev nagrobnik, doma na Flegeričevem domu pa se bode odkrila spominska plošča.

Odbor za Flegeričev spomenik v Središču, dne 10. februarja 1908.

|                            |                                  |                               |
|----------------------------|----------------------------------|-------------------------------|
| J. Šinko m. p.<br>načelnik | Anton Kosi m. p.<br>tajnik       | I. Kolarič m. p.<br>blagajnik |
| Robert Košar m. p.         | Anton Porekar m. p.<br>odborniki | Maks Robič m. p.              |

Do trenutka, ko to pišem, se je nabralo 425 K 50 v. Prispevke je odbor izkazal javno po listih, za denar je naročil pri nasledniku kamnoseka Horvata, Fr. Kobanu v Račjem nagrobnik: piramido iz sivega marmorja in črno, granitno ploščo za 359 K 28 v in sicer stane nagrobnik z belim podstavkom — skala iz umetnega kamna z napisom 275 K 48 v  
plošča z napisom pa 83 » 80 »

skupaj 359 K 28 v

Nagrobnik je s skalo vred blizu 3 m visok in nosi napis:

Tukaj počiva  
večni popotnik Slov. goric  
pesnik in pisatelj slovenski  
BOŽIDAR FLEGERIČ.

Roj. 30. 1. 1841

Umrli 9. 6. 1907

Postavili pesnikovi prijatelji in znanci.

Plošča je 80 cm široka in 60 cm visoka. Na nji stoje besede:

Dom pesnika  
BOŽIDARJA FLEGERIČA.

\* 30. 1. 1841

† 9. 6. 1907.

## B. Pesmi.

### Drobne pesmi.

#### I.

|   |   |
|---|---|
| Sladko sanjal sem za<br>[mlada<br>da sem celi svet objel,<br>prebudivši se, pa gada<br>v naročaju sem imel. | Glej, ta gad zdaj nima<br>[mira,<br>kugonosni hrani strup,<br>ki načrte vse razdira,<br>zamori mi vsaki up. |
|---|---|

#### II.

|   |   |
|---|---|
| Ko pogledam tvoje lice,<br>domovine moje kras,<br>meni solze radostnice<br>vsipljejo se na obraz. | Ko pa gledam ti sinove,<br>zlobne, spačene ljudi,<br>žalost bolečine nove<br>v bolnem srcu mi budi. |
|---|---|

#### III.

|  |  |
|--|--|
| Napuh je prvi zdaj gospod,<br>družica mu je razprtija,<br>hinavstvo širi se povsod,<br>povsod kraljuje hudobija. | Zdaj sosed sosedu je tat,<br>na tleh leži pravica slepa,<br>več ne spoštuje brata brat,<br>vesoljni svet gorjé oklepa. |
|--|--|

#### IV.

|  |  |
|--|--|
| Človek mora se boriti<br>z jadam, tugami, skrbmi,<br>vse nevolje sam nositi<br>brez vsmiljenja med<br>[ljudmi. | Brez vsmiljenja, brez pod-<br>[pore,<br>brez sočutja siromak<br>muči se od rane zore,<br>najde ga trpina — mrak. |
|--|--|

#### V.

|   |  |
|---|--|
| Lepa je zelena gora,<br>kadar v nji pastir prepeva,<br>kadar jo rumena zora<br>z žarki zlatimi odeva. | Lepša čista vest je moja,<br>ako spolnil sem dolžnosti,<br>v krilu mirnega pokoja<br>vživam rajske blaženosti. |
|---|--|

### Ne mirujem.

Dokler ne prežene dneva tmina, -- ne mirujem;  
dokler mi podéljena mladina, — ne mirujem;  
dokler meni je mogoče pesmi peti,



kar je meni vedno slast edina, — ne mirujem;  
če doma sem, ali če od zavičaja  
v sebi daleč me drži tujina, — ne mirujem;  
koder koli hodim tožen križem svéta,  
v skrbi za-te draga domovina — ne mirujem.

### Na griču cerkvica stoji.

Na griču cerkvica stoji,  
in v nji premilo zvon zvoni,  
ter ljudstvo k božji službi

[zove.

Ko sliši ljudstvo te glasove,  
napravi se, na grič hiti.

In da-si grozne sile tuje  
težile so te mnogo let,  
da živel si brez sladkih nad,  
sedaj pa krepko se vzdi-

[gúješ,

zavedaje se napreduješ.

Ubogi, potlačéni rod,  
množino imajoč nezgod,  
kakó se mi usmiliš ti!

A vendar se srcé raduje,  
ker Boga v mislih še imaš,  
v neverstva spone se ne

[daš!

Primeri se, da časih kdo  
pogazil jagodin je cvet,  
a on prinese vendar sad.

I tebi, mili rod takó,  
če tudi bil si poteptan,  
prisinol bode sreče dan.

### Selski obrazi.

Kak lepo je pač na deželi!

#### I.

V bukovju zelenem  
pomladanska ptica  
začne se glasiti  
gibka kukavica.

Deklica pri čredi  
kukavico čuje,  
poslušáje ptico  
srčno se raduje.

Kako bo se stoprav  
ona radovála,  
ko bo z zaročnikom  
pred oltarjem stala.

#### II.

Na rosnej livadi  
kmet travo kosi;  
doma po navadi  
pa v peči gori.

Rosé se od dela  
že kmetu lasje,  
ko žena vesela  
prinese cvrtje.

Oj! káko je srečen,  
kdor delati zna,  
Zajuterk mu tečen,  
kdor ženko ima!

III.

Oj kakó je lepa setev!  
Polje lepo kaže nam;  
ako bo bogata žetev,  
dal popraviti bom hram.

Glej soparjavica vroča  
bila še je tisti dan,  
vsula se nesrečna toča,  
kmetov up je bil končan.

Če bo tudi dosti vina,  
kar posebno mi diši,  
bodem v zimi ženil sina,  
bode se možila hči.

Proč je lepa setev moja,  
i gorico vzal je vrag;  
jahal hitrega pozoja<sup>1</sup>  
črne šole je dijak.

Tako reva kmet modruje,  
jezen je ko sam hudič,  
pametnik ga zasmehuje;  
ali ne pomaga nič.

**Pesem o grbih**

nekaterih vasi spodnjega ormoškega okraja.

V krogu lepe veselice,  
ki se danes tu vrši,  
z mnogotere se vesnice  
čuda<sup>2</sup> zbralo je ljudi.

Ali naglo neizmerno  
sem **Vodrančan**<sup>3</sup> prileti,  
s svojo **metlo** skrbno, verno  
vun pomete vse smeti.

Da se malo pogostijo  
po mogočnosti nocoj,  
tudi se razveselijo  
za težavni posel svoj.

Stene pa so bile gole,  
prazne še po vseh straneh,  
dosti so cedile smole, —  
istina — po vseh kotéh.

Ko se je ta šotor stavil,  
je biló nadlog, napak,  
in ko se je že napravil,  
bil je velik v njem smetnjak.

Zbranega od protuletja,  
da popravi se ta kvar,  
v lestvicah pripelje **cvetja**  
hitro skrbni **Vitančar**.<sup>4</sup>

<sup>1</sup> Pozoj = zmaj. — <sup>2</sup> Čuda = mnogo, dosti. — <sup>3</sup> Iz občine Vodranci. — <sup>4</sup> Občina Vita.



V krogu naše veselice  
raja **krčovinski**<sup>1</sup> čas;  
tudi **kogovske**<sup>2</sup> senice  
čuje se veseli glas.

Da pa vstanoti je moči  
vjutro prav zaran,  
nam podpira zarjo v noči  
jako vrli **Jastrebčan**.

Da ne zmanjkalo bi jedi  
ter odišel lačen kdo(r),  
se prinese v lepi skledi  
sklizki **lačovski**<sup>3</sup> piškor.

Že odgnali **Obrežanci**,<sup>4</sup>  
tako kakor »šintar« psa,  
svojo **muho** so na lanci,  
da nas ne bi pikala.

Slavno purgarsko **Središče**,  
polno samosvojesti,  
je poslalo sloko **pišče**,  
da se malo pogosti.

Doma lanca se znebila,  
prilika je **grablenska**<sup>5</sup>,  
da bi malo se napila,  
ljudi božje krepčala.

Še v Franjkovcih ni pre-  
[slaba,  
lepo žaba jim reglja,  
kakor kaka stara baba,  
ki pač drugega ne zna.

Poslal svojo tovaršico  
je **Hardečan**<sup>6</sup> tudi rad,  
zvito, zvejano **lisico**,  
naj lovi pri nas zverjad.

V **Loperšicah**, slavni vesi,  
– to ni kakšna mala stvar –  
tam kokot je le na lesi  
drugač **hupkač**<sup>7</sup> gospodar.

Hupkač hodi tam po dvori,  
skrbno stopa dol in gor,  
svojo kukmo našopori  
ino kliče k sebi zbor.

Kjer pa dolgo se koline,  
kjer se dolgo kdo gosti,  
tam je potlej, ko vse mine,  
pač množina še kosti.

Kosti niso nam na poti,  
dobro ž njimi se ravna,  
hitro vse pohrusta sproti  
lačna **kujsa pušenska**.<sup>8</sup>

Opomba. Leta 1873 je bila v Pušencih, župnije ormoške, primicija. Takratni novomašnik Jurij Vtičar (umrl leta 1906 kot župnik v Prevorju) je povabil na slavnostno pojedino veliko število prijateljev in znancev, ki so se veselili z njim in z rodbino redke slovesnosti. Med gosti je bil tudi Flegerič. Ko je bilo v šotoru vse že prav židane volje, stopi naš pesnik na klop ter prebere vse kitice zgoraj navedene pesmi. Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili deklamovalčevim besedam, in ko je pesnik končal pesem s kitico, ki omenja grb vasi Pušenci, kjer se je slavnost vršila, je priklopela veselost gostov do vrhunca. — S pe-

<sup>1</sup> Krčovina. — <sup>2</sup> Kog. — <sup>3</sup> Ločaves. — <sup>4</sup> Obrež. — <sup>5</sup> Grabe.

<sup>6</sup> Hardek. — <sup>7</sup> Hupkač = vdeb. — <sup>8</sup> Pušenci.

snijo o grbih je Flegerič jasno dokazal, da je bil v resnici pravi »ljudski« pesnik. (Prim. M. Karbov članek v »Straži« za l. 1913, šte. 18!) A. K.

### Medjimurski izdihljaji.

1.

V mirni nočni sem tihoti      »Oj mogočna roka mila  
samcat sam med trsjem stal,      pošlji, pošlji skoro čas,  
v tem pokoju, v tej samoti      ko se bo zavest vzbudila  
žalosten izdihoval:              ter se čul med rodom glas:

»Proč verige, proč okovi,  
naj nas tujstvo zapusti,  
mi smo Slavini sinovi,  
ne trpimo v sužnosti!«

2.

Solnce vstaja za gorami      Kmetič pride, pa me praša:  
ter prijazno se blišči,      »Kaj tu žalosten stojš?  
jaz pa z bridkimi solzami      Ni-li lepa zemlja naša,  
polnim trudne si oči.              da se tak nad njo solziš?«

Dà, dà! lepa, oj prelepa!  
Al lepote njene cvet  
stroga, tuja moč oklepa  
že množino dolgih let.

3.

»Rija<sup>1</sup> lemež je izjela«      Huj! ne morem več orati,  
rekel je srdit orač,              čas je goden... meni kvar,  
»oj nesreča, gromska strela,      lemež mora se sklepati,  
zopet služil bo kovač!              škoda, škoda za denar!«

Kaka tebe rije gloje,  
kmetič moj! ko ti bi znal,  
kake so nevolje tvoje,  
um bi se sklepati dal.

<sup>1</sup> Rija = rja.



4.

Hodi z menoj draga, hodi Krasne vinske glej gorice,  
hodi v boljši, lepši kraj! ondi moj je dragi dom,  
Daj, podajva se k svobodi, v brambi svete je pravice,  
ki obeta sladki raj. v last ne dan sovražnikom.

Gledaj grozdje zažarelo,  
ki blišči se tu povsod:  
tak je žarno že ogrelo  
rodoljubje tu moj rod.

5.

Domačija je vesela, Pevca! vaju ide hvala,  
ker je več ne krije mraz, da sta naredila pot,  
to takrat, ko sta ji pela rodu pokazála  
Módrinjak in Stanko Vraz. stezo iz temotnih zmot.

Ako vajinega glasa  
tožen ne bi še poznal:  
Vedi Bog! kak dolgo časa  
trudno spanje bi še spal!

6.

Teci, Mura, teci Vse seboj odnesi  
v daljne dalečine gorke, ljute rane,  
in seboj odnesi v morje jih potopi,  
naše bolečine! v kraje nepoznane.

V morje jih potopi  
težke vse okove,  
ki so kdaj glodali  
Slavine sinove.

7.

Glej! pri bistri Muri In prek bistre Mure  
je zelena trata, sever veter tuli,  
na zeleni trati lipo jako giblje,  
lipa je košata. pa je ne izpuli.

Če pognal je narod  
čvrste korenine,  
več ga gadno tujstvo  
z lehka ne spodrine.

8.

|                    |                    |
|--------------------|--------------------|
| Srce, srce moje,   | V ladjici ljubezen |
| ti si ladja mala;  | čvrsto je krmilo,  |
| v bistre si valove | ki jo vedno goni   |
| meni se zagnala.   | z grozovito silo.  |

Deklica prevzetna  
pa viharna sila,  
ladjo in krmilo  
bode pogubila.

9.

|                        |                                 |
|------------------------|---------------------------------|
| Glej nebó jezi se,     | To ni bliskavica,               |
| kak se strašno bliska! | to je znam <sup>1</sup> osvete, |
| Srce pa se groze       | vsemogočna roka                 |
| meni v prsih stiska.   | ostre biče plete.               |

Ostre biče plete,  
tepla bo rodove,  
ki rodove druge  
devajo v okove.

10.

|                        |                     |
|------------------------|---------------------|
| Čuj, kak grom bobee,   | Oj to ni grménje!   |
| zemljin drob pretresa, | Vsemogočni kuje     |
| giblje silno morje,    | ostre, žarke strele |
| stepa vsa nebesa.      | na gospodstvo tuje. |

Na gospodstvo tuje,  
samosilstvo kletó,  
ki že dolgo jemlje  
nam pravico sveto.

---

<sup>1</sup> znam = znamenje.



11.

Kaj bobni sred zemlje,  
kakor bi grmelo?  
Kakšen je ta posel?  
Kako je to delo?

Črni so duhovi  
v peklu grohotajo,  
mrzkega trinoga  
med seboj imajo.

Naj ga le imajo,  
da dobi plačilo,  
za hudobna dela  
dobro povračilo!

12.

Mnogo se na zemlji  
bode bojevalo,  
ako ljudstvo k slogi  
rok ne bo si dalo.

Mnogo se na zemlji  
krvi bo prelilo,  
če ne bo se ljudstvo  
skoro pomirilo.

Naj se slepo kolje,  
naj se ljudstvo davi!  
Da le domovino  
sreče svit pozdravi.

Stari lipi.

Drevo, že slabo mi cvetoče,  
otožen sem, ko tebe zrem,  
srce mi, ah, počiti hoče,  
ko mimo tebe, lipa, grem.  
Ti vzbujáš vedno v njem  
[spomin  
velikih, groznih bolečin.  
Ti morala si lipa, zreti,  
kar moral je moj rod trpeti,  
zaničevan ubog trpin,  
ti zrla si za vekom vek,  
ti zrla mnogo si zaprek  
njegovemu pokoju  
in dušnemu razvoju.  
Ti zrla si težav nebroj,  
ki jih imel je narod moj.

Ti gledaš tožna dan na dan,  
kar še sedaj trpi Slovan,  
ti gledaš še število  
njegovih strašnih ran,  
katerih seka preobilo  
sovražno tujstvo mu nemilo.  
Šumenje tvojih vej kako  
močno mi bije na uho!  
To ni šumenje, to je stok  
trpečih Slavinih otrok,  
hudó trpečih leta mnoga  
pod krutim samosilnikom,  
dokler ne pride kazen  
[stroga,  
namenjena sovražnikom.  
Na tebi rosa se blešči

in v tožne sega mi oči.  
To rosa ni, to so solze,  
ki toči Slave jih srce,  
ki toči jih in bo točilo,  
dokler v okrilju naših tal  
sovražnik nas z mogočno

[silo  
brezsramno bo zaničeval.  
Vej svežih malo vrh tvoj

[šteje  
oj lipa, tvoje suhe veje,  
ki kvišku v sinji zrak mole,  
gledalcu, oh, se take zde,  
ko so povzdignene roke  
uboge, stare, slabe žene  
sodnika milosti proseče  
za sina, ki nedolžen vene  
v sramoti strahovitne ječe,  
tako brez krivde ti trpiš,  
zastonj se, narod moj, solziš.  
Kedaj bo večni, mili Bog

otel sovražnih nas nadlog;  
kedaj svobode sladki cvet  
nakitil bo slovenski svet:  
kedaj ta divna, rajska hči,  
ko zora bode nam sijala?  
Nikdar se tega, lipa ti,  
ne bodeš čakala,  
ne bodem se čakal jaz,  
učakal bo samó se čas,  
zanamci v njem srečnejji,  
ko sosed vsak nam bode  
[blag,  
ko mesto njega gadni vrag  
ne bode stal na naši meji.

Olepša lipo pozni cvet,  
prijetno vendar nam diši;  
tako bo v teku poznih let  
imel moj narod lepših dni:  
Ne bomo zadnji med naródi,  
to sladka nam tolažba bodi!

### Nočni sestanek.

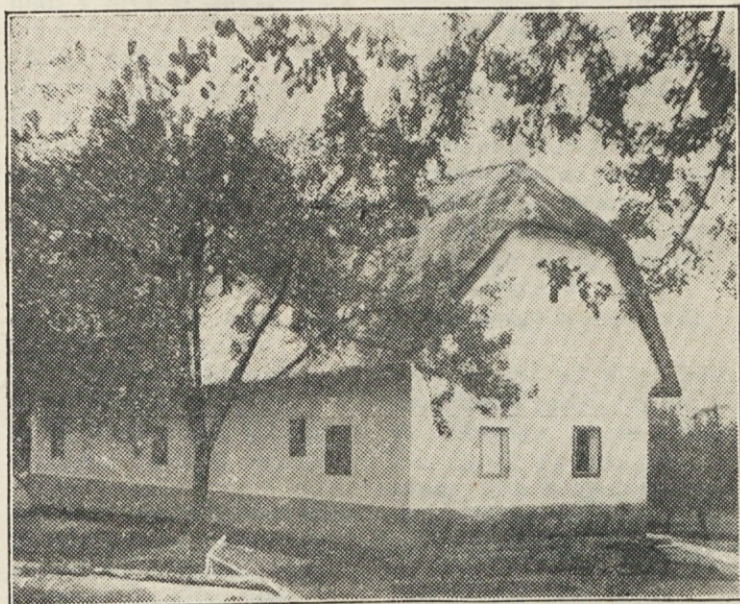
Jezdec jaha po ravnini,  
v tihi noči, v mrkli tmuni,  
konj počinjen rezgeta,  
spenja se in cepeta.  
Urno bliža se planini,  
kjer od glada besen volk  
s tulom moti nočni molk.

Jezdec — človek čil in  
[krasen —  
kakor luč obraz mu jasen,  
in ko zorin svit oči;  
meč na desni mu blešči,  
nagel je, nikdar počasen,  
silen ko v oblaku grom,  
živo vnet za dragi dom.

Iz planine gre počasi  
krepek starec sivih lasi;  
niso šibke mu noge,  
lahko rabi še roke:  
črvst, pogumen, močen,  
[da-si  
ima trikrat dvadeset  
in še sedem dolgih let.

Srečata se na podnožji  
strme gore. »Kdo si božji?«  
vpije starec na ves glas,  
»kaj tu delaš zdanji čas?  
Kam namenjen si v orožji?  
Ako si prijajelj, stoj!  
Ako ne, — bo konec tvoj!«





Elegeričev dom.





»No, ne kriči mi tak  
[glasno,  
grózi se mi bolj počasno,  
Dobre jaz imam oči.

Da-si tudi ni luči,  
ki jo daje solnce jasno,  
vendar dobro pogodim,  
mah v srce ti zakadim!«

»Naj,<sup>1</sup> prijatelj jezen biti!  
Ker veš jezik govoriti,  
Ki je mojemu ednak,  
mislim, da si moj zemljak;  
naj se dalje mi groziti,  
temveč mi povej, od kod  
in kam je zdaj tvoj pot?«

»Jaz dohajam s Truške gore  
in pred svitom rane zore  
moram že prijezditi  
k pregloboki Donavi:  
Srbi trebajo podpore,  
ki se ondi z vso močjo  
s krutim Turkom tepejo.

Jaz sem pasje turške vere,  
ki nas žmiče, guli, dere,  
neprijatelj strasten, klet,  
za svobodo živo vnet.

Zdaj pa, brate — brez  
[zamere —  
Z Bogom! Urno čas hiti,  
Meni dalje se mudi!«

»Prosim, naj še odjaháti,  
jaz še hočem nekaj znati,  
čakaj še le kratek čas!«

— Starcu znan je zdel se  
[glas —

»Sta li živa oče, mati  
tebi, mili moj junak,  
Fruške gore korenjak?«

»Stara mati je še živa,  
moja ženka ljubezniva  
dvori skrbno jo domá,  
rada brigo z njo ima.  
Oče pa si že počiva  
morda davno brez skrbi  
v vekotrajni večnosti.

Da bi sebe, dom proslavil,  
v turški boj se je odpravil,  
prešlo je že sedem let,  
kar od Turka bil je vjet,  
morda ga je on zadavil,  
ker ne vrne se nazaj  
v milodragi rojstni kraj.

Glej, in jaz od tiste dobe,  
neprijatelj turške zlobe,  
več drugače nisem zdrav,  
ako devet gadnih glav,  
vsako leto te grdobe,  
tečne hrane mojim psom,  
ne nanosim si na dom.«

»Ni li tebi mati zlata  
dala sestre ali brata,  
da bi pazila doma?«

»Ni ljubezen bratovska  
meni jадnemu poznata:  
brat z zemljo je bil odet,  
predno jaz sem videl svet.

Moja sestra, dete malo,  
še v zibeli je ležalo,  
ko slovo je oče vzel,

<sup>1</sup> Naj pomeni v štajersko-hrvaškem narečju: nehaj, nikár!

v ljuti boj na Turško šel;  
zdaj je bitje divnozala,  
brhka, mlada deklica,  
moja sestra Marica.««

»Kak so ti imenováli  
otca, moj junak prezali?«  
»»Slušaj moj resnični glas,  
kar je oče bil, sem jaz:  
Vinko Zmajič so ga zvali,

in povem ti, da takó  
tudi mene zovejo.««

Starcu se oko zablisne,  
Od veselja glasno vrisne;  
»Zdrav mi bodi, sinko moj!  
Glej me — jaz sem oče tvoj!«  
Živostrastno ga pritisne  
na prevroče si srcé,  
toči radostne solze.

### Murskim poljancem.

Tu ni strmega skalovja,  
tu ni praznih goličav,  
tu sred pustega gorovja  
ne kipi v nebo Triglav.

Daleč je od te krajine  
slavnoznaní rajski Bled,  
kamor naše domovine  
rad obrača se pogled.

Tu se v brezna ne izliva  
mного šumljajočih rek;  
kakor deva sramežljiva,  
vije Mura tu svoj tek.

Tu so plodnosve njive,  
njih lepota — žolt je klas,  
zaželen ko ljubeznive  
mlade deklice obraz.

Niso daleč vinske gore,  
v katerih grozdje se žari,  
kakor žarki rane zore,  
ko iz spanja nas budi.

Krepko ljudstvo tu stanuje,  
rod za domovino vnet,  
ne boječ se sile tuje,  
Bog ga živi mnogo let!

### Ob pogledu na mladino.

Ko zagledam, oj mladina,  
tvoje rasti čili cvet,  
sila sladkega spomina  
dušo mi objame spet.

Spomnim se samotne poti,  
koder večkrat sem vesel  
ljubi materi nasproti  
v tihem ranem jutru šel.

Spomnim se vesele nade,  
ki polnila je srcé,  
za katero zdaj še rade  
točijo oči solzé.

Kaj so meni zdaj spomini  
sladki ali žalostni?  
Po njih v davni dalečini  
več srce ne hrepeni.



Ko pa vidi cvet mladine  
moje žalostno oko,  
radost mi srce prešine,  
začnem misliti takó:

Iz mladenk pa bodo — žene  
pridne, skrbne, delavne,  
dobre, zveste in poštene,  
ljubeznive matere.

Iz mladeničev — možaki  
bodejo bodoče dni  
čili, čvrsti, krepki, jaki  
Slavini podporniki.

In vaš narod bo svoboden  
kakor veter po gorah,  
mnogobrojen, silen, ploden,  
tujcem v strahoviten strah.

### Mladeniška.<sup>1</sup>

Bratje, zdaj je zgoden čas,  
da se veselimo;  
Torej jari, krepki glas  
v pesmi povzdignimo!  
Dokler kiti nas mladost,  
nas okroža veselost,  
v radosti živimo.

Ve li človek, ko je mlad,  
kaj poznej ga čaka?  
Mnogo jadvov dostokrat  
muči siromaka.  
Kdor se ni rad veselil,  
dokler mlad in zdrav je bil,  
kliči ga bedaka.

### Na grobu doktorja Štefana Kočevarja.<sup>2</sup>

Slovenija možá je izgubila,  
sirot ubogih dobrega očeta;  
kateremu je vedno v srcu klila  
za srečo narodovo misel sveta.  
Prezgodnja te pokriva nam gomila,  
preblaga duša, za vse dobro vneta,  
predrage domovine zvest ljubitelj,  
napredka njenega goreč čestitelj!

Podpornik slavne »Vile žerovinske«,<sup>3</sup>  
katera nam je sladke pesni pela,  
katera za besede materinske  
nam v hladnih prsih je ljubezen vnela  
za šege, običaje domovinske  
nam mrzla čustva zopet je ogrela.  
Ž njo bivaš združen zdaj na večno gori,  
o tu ž njo sevaš v večne slave zori!

<sup>1</sup> Vgiasbil Vekoslav Vaupotič.

<sup>2</sup> Roj. 14. avg. 1808 v Središču, umrl 22. febr. 1883 v Celju.

<sup>3</sup> Vila žerovinska = Stanko Vraz.

Živel si dolgo, a umrl prerano. —  
Oh, da bi mogel dalje še živeti!  
Življenje ni predolgo temu dano,  
ki dobra dela vršil je na sveti.  
Ime ne bo mu s truplom pokopano,  
še pozne čase ljudstvu bo v paméti,  
ker dobro delo, kakor solnce sije,  
in sebi večne slave vence vije.

Pokojnik dragi! v večnem boš spomini,  
ne bodo te pozabili rojaki,  
ki vrednimi ponašajo se čini.  
Kot narodnjaki in kot poštenjaki,  
življenja tek žrtvújo domovini,  
svobode stebri čvrsti, stalni, jaki.  
Naš rod dolžan je tebe spoštovati,  
doklèr živela bo: »Slovenska mati«!<sup>1</sup>

### Grobni spominek Josipu Freuensfeldu.<sup>2</sup>

Kaj naredila si smrt? Ni bilo nikjer druge žrtve?  
Morala li si spet k nam priti nesrečna po njo?  
Za listom pada z drevja list za sape jesenske,  
tako se naši možje naglo pobirajo v grob,  
dični možje, med njimi i ti, predragi prijatelj,  
dal si nam hitro slovo v žalost prebridko nam vsem,  
v žalost veliko rodú. Kdo njo bi opisal dostojno?  
Težko je moje srce, rosno je moje oko,  
mnogo izgubil sem jaz, a kaj izgubila mladina,  
katere učitelj si bil, katere ljubitelj si bil?  
Kaj je izgubil vsak kraj, kjer slišiš besedo slovensko,  
kjer za napredek je rod naš navdušen in vnet?  
Narod svoj gorko ljubeč, imel si visoke načrte,  
kako bi bil mu v pomoč, kako bi bil mu v korist,  
tvoji načrti so proč, ko v pesek zapisano slovo,<sup>3</sup>  
jih je prečrtala smrt, vsi so ti bili zaman.

<sup>1</sup> »Slovenska mati« je poučna knjiga, ki jo je spisal Štef. Kočevar materam, kako sebe in otroke zdrave ohraniti. A. K.

<sup>2</sup> Roj. 19. marca 1861 pri Kapeli bl. Radgone, umrl 23. dec. 1893 v Pragi. — <sup>3</sup> Slovo = beseda.



Pesnik izboren si bil, za narodnost vnehal mladino,  
kakor na delo budi kmete škrjanec žgoleč.  
Oster si jezik imel, a rabil ga vedno dostojno,  
bil si nasprotnikov strah, ako je treba biló.  
Res, da radújo se zdaj tvoje smrti nasprotniki naši,  
naj se radujó le naj! Bodi predržneže sram!  
Dokler naš narod bo vnet za vse, kar je dobro in lepo,  
dotlej ostane cvetóč tebi med ljudstvom spomin.

### Pesem o novi sv. maši.

|  |   |
|--|---|
| Kaj neki tu danes pomeni<br>zvonjenja prijetnega glas,<br>ki kakor spomladi zeleni<br>oznanja nam radosti čas? | Veseli se, sestra premila,<br>veseli predragi se brat,<br>saj želja se vama spolnila<br>ki sta jo gojila večkrat. |
|--|---|

|  |   |
|--|---|
| Za strelom strel tukaj se<br>[čuje,<br>razlega se daleč okrog,<br>tu vsako srcé se raduje<br>raduje nad nami se Bog. | Veseli se vsa rodovina,<br>veseli krščanski se svet,<br>nam vera — tolažba edina<br>dobila podpornika spet. |
|--|---|

|   |  |
|---|--|
| Ozrita se oče in mati,<br>ozrita se zdaj pred oltar,<br>tam vidita zdaj darovati<br>Bogu najpovoljněši dar. | Prijazna naj spremlja vas<br>[sreča,<br>kjerkoli opravka bo kaj,<br>vam blagoslov z néba<br>[roseča, |
|---|--|

|   |                                     |
|---|-------------------------------------|
| Sin vajin dnes prvič daruje<br>vsemožnemu Bogu na čast.<br>Za ljudi domače in tuje,<br>To danes posebna je slast. | naj zemljo spreminja vam<br>[v raj. |
|---|-------------------------------------|

|  |  |
|--|--|
| Posebna slast vama je tudi,<br>ki z njim sta trpela do zdaj,<br>pozabljeni bodo naj trudi,<br>skrbem naj bo konec in kraj. | Molitve pošiljate vroče<br>v nebesa, častiti gospod,<br>kjerkoli vam bode mogoče,<br>podpirajte vero in rod! |
|--|--|

### Pri instalaciji novega župnika.

|   |  |
|---|--|
| Pozdrav ti, novi naš pastir,<br>pozdrav iz src ti verno<br>[vdanih, | ti radosti, veselja vir<br>župljanov svojih tukaj<br>[zbranih. |
|---|--|

Med nami dobrotljivi Bog  
množino sreče tebi deli  
in čuvaj te nezgod, nadlog,  
da bomo s teboj vred veseli.

Ko vsak dan lepi božji svet  
krepilna solnčna luč ogreva,  
ko lepša zemljo krasni cvet,  
ko v noči slavec žvrgoleva,

tako te božji blagoslov  
obkrožaj rádotno povsodi,  
pri poslih vseh prst Stvar-  
[nikov  
podpornik čvrst in zvest  
[ti bodi!

Množina sladke radosti  
bodoče čase naj te čaka,  
v pristrčni zadovoljnosti  
izpolni se ti želja vsaka.

### V spomin zlate sv. maše.<sup>1</sup>

Petkrat deset let lepo je število,  
v njem se zvršuje mnogo raznih del,  
v njem se dogaja izprememb obilo,  
v njem človek je otožen in vesel.  
Petkrat deset let v večnost se je skrilo,  
kar ti si sveto novo mašo pel,  
na svečeniškem deblu bil mladika,  
ko cvetka, ki jo porodi pomlad.  
Ko veseli gledavca krasna slika,  
da se potem nje spomni dostikrat;  
tako gorečnost tvoja je velika  
rodila v kratkem brstje, cvetje, sad,  
razširjajoč se po vladikovini,  
ko širi se spomladi duh cvetic.  
Učitelj bil si nekaj let mladini,  
pripravljaj jo za vzvišeni poklic,  
ki ljudstvo z božjo milostjo jedini.  
Priatelj, spoštovatelj si Modric,  
raduješ slovstva našega se rasti,  
podpirjajoč nje že množino let.  
Popenjal si od časti se do časti,  
za božjo reč goreče vedno vnet,  
ko človek se raduje vsake slasti,  
raduje tebe se slovenski svet,

<sup>1</sup> Inf. stolnemu proštu L. Hèrgu. Roj. 9. avg. 1829 v Središču, umrl 28. avg. 1906 v Mariboru.



saj tebe se je dolžan radovati.  
Godu nikoli nisi praznoval,  
še takega, ko ti ga praznovati  
vsemožni, dobri Bog je danes dal.  
Ko prvorojencu je rada mati,  
da bi tako se danes radoval.  
Kolikor ima kapljic tvoja čaša,  
toliko let življenja se radúj,  
toliko let, oj vzorna dika naša,  
med pravoverniki odslej posluj!  
Življenje tebi srečo naj prinaša,  
vsemožni Bog v nebesih na njo čuj,  
kjer vekotrajno bo prebivališče,  
kjer bo plačilo za vsak dobri čin,  
kjer bo za naše trude pokojišče,  
kjer dušam bo milina vseh milin.  
Veselo bodi narodno Središče;  
domači Te proslavlja dični — sin!

### Pozdrav knezoškofu.

Smé li, visoki pastir, približati tebi se pesem?  
Smé li, preskromni pozdrav tebi zveneti na čast?  
Mislim, da smé; glas pesmi tako je prost kakor sapa,  
sapa vrh solnčnih planin, kedar vzbudi se pomlad.  
vsprejmi ga torej iz src, močno zmirom za te bijočih,  
vsprejmi ga tudi tukaj iz ust tukajšnjih tvojih ovac.  
Kakor okolico vso tu kitijo krasni vrhovi,  
svojo lepoto kazoč daleč in daleč okrog,  
tebi udana takó so srca prepolna zvestobe,  
ki nje ne gane vihar, ki ne izgine nikdar;  
kakor tu kiti nam grozd v vinogradih trto zeleno,  
kapljico obetajoč, ki ima čudežno moč,  
srca nam kiti takó do tebe goreča ljubezen,  
žive je vere dokaz, src je pobožnih izraz,  
jej ne ugasne plamen nam v prsih do hladnega groba,  
temveč se širi vsak dan med domoljubi krepkó.  
Vročé poslušni željé, ki vedno nam v srcih kipijo,  
Daj izpolnitev jim Bog, ki jih premodro ravnaš.  
Mnogokrat tvoj nas prihod v bodočnosti še razveseli,

blagoslov pridi nam ž njim zlato nam srečo roseč;  
bodi čvrst, krepek in zdrav, ko sveža spomladi mladika,  
delaj s peresom za rod, delaj z molitvijo zanj;  
sreča te spremljaj povsod po trnasti poti prijazno,  
krasna in jasna takó, kakor je solnčo okó.

### Bogu.<sup>1</sup>

|   |  |
|---|--|
| Tebe ljubim, molim, prosim,<br>tebe hvalim, občudujem,<br>tebe v grešnem srcu nosim,<br>v prah pred tábo pokle- | Tebe iščem, kličem, zovem,<br>ti, ki ves svet oskrbuješ,<br>ti, ki v srcu pesnikovem<br>pesnim kliti ukazuješ: |
| kajti je brez konca broja,<br>ljubi Bog, ljubezen tvoja.  | [kujem: kajti je brez konca broja,<br>močni Bog, mogočnost<br>[tvoja.  |

Tebi, večno veličanstvo,  
slaboglasno pesem pojem,  
ki si vzbudil za kristjanstvo  
sebi v čast jo v srcu mojem:  
kajti je brez konca broja,  
dobri Bog, dobrota tvoja.

### Sveti Anton.<sup>2</sup>

Sveti Anton, tu praznuje  
danes se tvoj slavni god,  
ki ga čisla in spoštuje  
skoro ves človeški rod.

Odpevek: Dika, hvala, slava tebi,  
Oj prečudežni svetnik,  
prosimo na božjem nebi  
bodi naš zagovornik.

---

<sup>1</sup> Vglasbil A. Nedved. To pesem so peli ob slovesnem odkritju Flegeričevega nagrobnika.

<sup>2</sup> To pesem je zložil pesnik na željo sedanjega g. župnika Ivana Zadravca povodom proščenja, ki se vrši pri Sv. Bolfenku vsako leto dne 17. januarja, t. j. na dan sv. Antonija. Vglasbil je besede dr. G. Ipavic.



Svoje lepo premoženje  
za mladosti si predal,  
da bi svoje vse življenje  
laže Bogu žrtvoval.

Odpevek: Kar imel si, si razdelil,  
vse dal siromakom v last,  
mnogega si razveselil  
in za to ti večna čast.

Da bi lepše Bogu služil,  
od ljudi slovo si vzel,  
s svetom si se bil razdružil,  
stanovat v puščavo šel.

Odpevek: Dolgo, dolgo v njih si živel,  
dvakrat štirideset pet let,  
ti v zamoti si osivel,  
bil pobožnosti nam zgled.

Bodril si tedaj kristjane,  
kadar cesar Maksimin  
jim je sekal grozne rane,  
sebi v žalosten spomin.

Odpevek: Tebi dika slava, hvala  
nam v nebesa pomočnik,  
bode večni čas ostala,  
naš prečudežni svetnik!

### Sv. Bolfenk.<sup>1</sup>

Svetnike nam častiti  
in jim hvaležnim biti,  
posebna je dolžnost;  
nam oni v spravi, slogi  
izprosijo pri Bogi  
brezkončno blaženost.

<sup>1</sup> I za to pesem velja opomba, ki stoji pri pesmi »Sveti Anton«. Tudi tem besedam je zložil napev dr. G. Ipavic.

Zbor: Rajska te časti višava,  
sveti Bolfenk, naš svetnik!  
Tu se širi tvoja slava,  
naše cerkve zaščitnik.

V mladósti mnogo molil,  
za svoj si stan izvolil  
meniško celico;  
v pobožnosti, bliščobi  
dobil v poznejši dobi  
škofovsko palico.

Zbor: Kakor škof si modro živel,  
čislan, spoštovan povsod,  
v delu v trudu si osivel  
skrbeč za človeški rod.

Zapústil domovino,  
na ogrsko krajino  
obrnil si svoj pot,  
da tam bi narod tešil,  
da tam bi narod rešil  
nevarnih verskih zmot.

Zbor: Tam začel si blagotvorno  
božjo reč razlagati,  
ali ljudstvo trdokono  
noče te poslušati.

Na reveže oziral  
rad si se, jih podpiral,  
in jim pomagal rad.  
Na tvojem opravili  
smrt grozna te prisili  
pod hladno zemljo spat.

Zbor: Rajska te časti višava,  
naše cerkve zaščitnik;  
tu se širi tvoja slava,  
sveti Bolfenk, naš svetnik!



### Želja mladega Srba.

Velo listje z drevja pada,      Bratje v bitvah popadali,  
tožen je v jeseni svet;      otca mi umoril strel,  
meni gine sladka nada,      sestre Turki so odgnali,  
da pomlad bom videl spet,      ženo paša mi je vzel.

Samcat sam na svetu bivam,      Tebe še imam edino, —  
jadna reva vrh zemlje,      hrabra desna, maši zdaj  
jedva ljuti gnev zakrivam,      za premilo domovino,  
jedva si krotim želje.      za presladki zavičaj!

### V spomin godovnjaku.

Bodi zdrav mi godovnjak,  
bodi zdrav mi narodnjak!  
Da te čislam in spoštujem,  
da te ljubim in milujem,  
tebi bodi živ dokaz  
moje slabe pesmi glas:

Polje ti nikdar ne ròdi,  
trava tvojih travnikov  
žilava in suha bodi,  
kakor rebra lačnih psov.

Več ne potrebuješ mesarja,  
ne jej mēsa in klobas;  
vedno bodi brez denarja,  
kakor moram biti jaz.

Bodi ti pivnica suha,  
bodi temna, prazna klet,  
mного dece, malo kruha,  
v vrtu rasti sama smet.

Grej na klopi se pri peči  
v hudi zimi malokdaj,  
žena zmirom ti klepeči,  
psuj, zabavljaj, godrnjaj!

Suha bodi ti živina,  
kakor muhe, slaba vsa,  
več nikdar ne kušaj<sup>1</sup> vina  
dobrega, ne slabega.

Ker si občinski predstojnik,  
bodi slok, suh kakor hrt;  
kakor kakošen razbojnik  
večkrat dolgo kje zaprt.

Ne zameri pesmi taki! —  
jezen sem, ko sam h...č,  
žejen, kakor žaba v mlaki,  
a pijače nimam nič.

<sup>1</sup> Kušaj = pokušaj.

(Katera pesem tej enaka,  
zdaj se čuje med ljudmi?  
daj mi piti s črepetaka,<sup>1</sup>  
da se žeja pogasi;  
glej, že dolgo siromaka  
suho grlo me boči —  
da ga mogel bom zmočiti,  
hudo žejo pogasiti!)

### Tihi mir.

Blagor kraju, kjer kraljuje neprestano tihi mir,  
kjer ne gazi sile tuje peta tebe, tihi mir;  
kdor za dne deláje vestno spolnil svojo je dolžnost,  
njemu pókoj oslajuje v temni noči tihi mir;  
v vsaki hiši jasno sije rajske blaženosti svit,  
kakor jasni mesec zemlji, rad človeku se smehlja,  
ki za mlada rad posluje, v starših letih tihi mir;  
v vsakem hramu razprostira sreča se in blagoslov,  
kjer obitelj osrečuje sin iz raja, tihi mir,  
naj je, kakor koli hoče, kateri narod bojevit,  
vendar za teboj žaluje tudi včasih, tihi mir;  
Oj koliko še bivalcev na vesoljnem svetu zdaj,  
v strašnih vojskah ne miruje, želeč tebe, tihi mir;  
glej, tako i zapuščeno moje žalostno srce,  
vedno za teboj zdihuje, sel nebeški, tihi mir!

### Tamburašem.

Divni vaši so glasovi,  
nam pretresajo srce,  
ko da rajski bi duhovi  
sladko peli vrh zemlje.  
In zato vsak v družbi naši  
vzklikne naj veselja vnet:  
Bog vas živi tamburaši,  
rodoljubja krasen cvet!

Vi prosvete ste sejalcí,  
srčni tolažiteljí,  
lepših dni oznanjevalcí,  
narodni buditeljí,  
umetnosti ste pristaši,  
čvrste sloge lep ste zgled:  
Bog Vas živi tamburaši,  
Mnogo mnogo dolgih let!



<sup>1</sup> Črepetak = star, na pol potrt sod.



## KAZALO.

|  | Stran |
|--|-------|
| Predgovor . . . . .  | 5     |
| Uvod . . . . .   | 7     |
| <b>A. Življenjepis.</b>  |       |
| Flegeričeva mladost — njegovi starši . . . . .                       | 9     |
| Flegerič pesnik . . . . .  | 13    |
| Flegerič kot človek . . . . .  | 16    |
| Flegeričevi zadnji trenutki — njegova smrt . . . . .                 | 18    |
| <b>B. Pesmi.</b>   |       |
| Drobne pesmi . . . . .   | 24    |
| Ne mirujem . . . . .   | 24    |
| Na griču cerkvena stoji . . . . .                                    | 25    |
| Selski obrazi . . . . .  | 25    |
| Pesem o grbih nekaterih vasi spodnjega ormoškega<br>okraja . . . . . | 26    |
| Medjimurski izdihljaji . . . . .                                     | 28    |
| Stari lipi . . . . .   | 31    |
| Nočni sestanek . . . . .   | 32    |
| Murskim poljancem . . . . .  | 36    |
| Ob pogledu na mladino . . . . .                                      | 36    |
| Mladeniška . . . . .   | 37    |
| Na grobu doktorja Štefana Kočevarja . . . . .                        | 37    |
| Grobni spominek Josipu Freuensfeldu . . . . .                        | 38    |
| Pesem o novi sv. maši . . . . .                                      | 39    |
| Pri inštalaciji novega župnika . . . . .                             | 39    |
| V spomin zlate sv. maše . . . . .                                    | 40    |
| Pozdrav knezoškofu . . . . .   | 41    |
| Bogu . . . . .   | 42    |
| Sveti Anton . . . . .  | 42    |
| Sv. Bolfenk . . . . .  | 43    |
| Želja mladega Srba . . . . .   | 45    |
| V spomin godovnjaku . . . . .  | 45    |
| Tih mir . . . . .  | 46    |
| Tamburašem . . . . .   | 46    |
| <hr/>  |       |
| <b>Slike.</b>  |       |
| Božidar Flegerič . . . . .   | 2     |
| Flegeričeva rojstna hiša . . . . .                                   | 11    |
| Flegeričev nagrobni spomenik . . . . .                               | 21    |
| Flegeričev dom . . . . .   | 33    |



NARODNA IN UNIVERZITETNA  
KNJI (17U) (17UNICA)



00000460813

KAZALO

*(Faint, mirrored text from the reverse side of the page, likely bleed-through from another document. The text is largely illegible due to low contrast and orientation.)*







NAR. IN UNIV. KNJIZNICA  
Ljubljana

40024